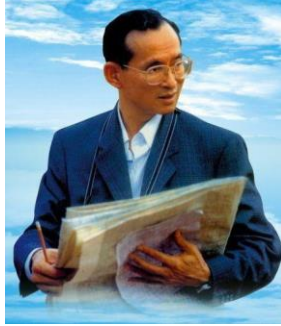

“เป็นความจริงอยู่โดยธรรมดา ที่บุคคลในสังคมนั้นย่อมมี
อัจฉริยภาพจิตใจแตกต่างกันเป็นหลายระดับ ขึ้นอยู่กับ
พื้นฐานภูมิธรรมของตน บางคนก็มีความคิดจิตใจสูง มีความ
ประพฤติปฏิบัติดีงาม เป็นคุณเป็นประโยชน์อยู่แล้วเป็นปกติ แต่
บางคนไม่สามารถจะทำเช่นนั้นได้ เพราะยังไม่เห็นคุณค่าของ
การปฏิบัติดี จึงมักก่อปัญหาให้เกิดแก่สังคม คนเรานั้น สำคัญ
อยู่ที่ควรจะได้ปรารภปรารณาที่จะพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นเป็น
ลำดับเพื่อให้ชีวิตเป็นสุข และเจริญรุ่งเรือง”

พระบรมราชาวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
พระราชทานเพื่อเชิญไปอ่านในพิธีเปิดการประชุม
ยุวพุทธิกสมาคมทั่วประเทศ ครั้งที่ ๑๖
๓๐ พฤษภาคม ๒๕๒๔

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
“๑๒ ข้อคิดในการใช้ชีวิต”

๑. **“อย่าทำลายความหวังของใคร”** เพราะเขาอาจเหลืออยู่แค่นั้นก็ได้
๒. **“เมื่อมีคนเล่าว่า..”** เขามีส่วนในเหตุการณ์สำคัญอะไรก็ตาม เราไม่ต้องไป
คุ้ยหับ ปล่อยให้เขาฟังไปตามสบาย
๓. **“รู้จักฟังให้ดี”** โอกาสทองบางทีมันก็มาแบบแว่ว ๆ เท่านั้น
๔. **“หยุดอ่าน”** คำอธิบายสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งอยู่ริมทางเสียบ้าง
๕. **“จะคิดการใด...”** จงคิดให้ใหญ่ ๆ เข้าไว้ แต่เติมความสนุกสนาน
ลงไปด้วยเล็กน้อย
๖. **“หัดทำสิ่งดี”** ให้กับผู้อื่นจนเป็นนิสัย โดยไม่จำเป็นต้องให้เขารับรู้
๗. **“จำไว้ว่า..”** ชาวทุกชนิตล้วนถูกบิดเบือนมาแล้วทั้งนั้น
๘. **“เวลาเล่นเกมส์กับเด็ก ๆ”** ก็ปล่อยให้แกชนะไปเถิด
๙. **“ใครจะวิจารณ์เราอย่างไรก็ช่าง”** ไม่ต้องไปเสียเวลาตอบโต้
๑๐. **“ให้โอกาส”** ผู้อื่นเป็นครั้งที่ "สอง" แต่อย่าให้ถึง "สาม"
๑๑. **“อย่าวิจารณ์นายจ้าง”** ถ้าทำงานกับเขาแล้วไม่มีความสุข ก็ลาออกซะ
๑๒. **“ทำตัวให้สบาย”** อย่าคิดมาก ถ้าไม่ใช่เรื่องคอขาดบาดตายแล้ว อะไร ๆ
ก็ไม่ได้สำคัญอย่างที่คิดไว้ทีแรกหรอก

หลัก ๒๓ ข้อ

ในการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

ข้อที่ ๑ จะทำอะไรต้องศึกษาข้อมูลให้เป็นระบบ

อดีตทำอะไรมาบ้าง ทั้งเอกสาร สอบถามเจ้าหน้าที่และชาวบ้าน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้จริงๆ เช่นงานยาเสพติด ต้องดูข้อมูลให้ลึกซึ่ง ทำไมทำงานไม่สำเร็จ ต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ทั้งการพูดคุย การดูตัวเลข แต่อย่าให้ตัวเลขมาหลอกเราได้ผู้ยิ่งใหญ่เห็นแต่ภาพสวยหรูแท้ที่จริงและตุ้มเป๊ะ แม้ทำไม่ได้ มีปัญหาตัวเลข ก็สวยหรู เพราะมีการคาดโทษ ต้องยอมรับความจริงก่อน แล้วลงมือแก้ไข

ข้อที่ ๒ ระเบิดจากภายใน

สร้างความเข้มแข็งจากภายในให้เกิดความเข้าใจ และอยากทำ มิใช่สั่งให้ทำ คนไม่เข้าใจจะไม่ทำแยกให้ออกระหว่างคุณค่ากับมูลค่า ว่ามีเหตุผลอย่างไรจึงควรทำ

ข้อที่ ๓ แก้ปัญหาจากจุดเล็ก

มองภาพรวมก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหาต้องเริ่มจากจุดเล็ก ๆ ไม่เริ่มทีเดียวยใหญ่ ๆ และควรมองในสิ่งที่มักจะมองข้าม ถ้าปวดหัวคิดอะไรไม่ออก ให้คิดแก้ปวดหัวก่อน เป็นคำพูดที่ฟังดูตลก แต่ลึกซึ้ง คิดใหญ่ทำเล็ก คิดกว้างทำแคบ คิดละเอียดทำหยาบ ลงมือทำในจุดเล็กๆ ก่อน สำเร็จแล้ว จึงค่อยขยาย มิใช่สั่งทำพร้อมกันทั่วประเทศ ดูดี แต่ลงทุนสูงได้ผลน้อย ในที่สุดทุกคนก็จะหมดแรง เพราะมีแต่คนสั่งคนทำมีอยู่ไม่กี่คน

ข้อที่ ๔ ทำตามลำดับขั้น

เริ่มทำจากความจำเป็นก่อน สิ่งที่ขาดคือสิ่งที่จำเป็น เช่น ประชาชนต้องแก้ปัญหารื่องสุขภาพก่อน จากนั้นก็ไปแก้ที่สาธารณสุขโรค แล้วต่อด้วยการประกอบอาชีพ ถ้าทำเป็นขั้นเป็นตอน ก็จะทำให้สำเร็จได้ง่าย เช่น งานยาเสพติดรักษา --> ส่งเสริม--> ฟื้นฟู --> กลับอยู่ในสังคมปกติ เป็นคนดีของชาติ

ข้อที่ ๕ ภูมิสังคม ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์

การทำงานทุกอย่าง ต้องคำนึงถึงภูมิศาสตร์ว่า อยู่แถบไหน อากาศเป็นอย่างไร ดินชายแดน ดินทะเล และสังคมของเราเป็นอย่างไร นับถือศาสนาอะไร คนนิสัยใจคอเป็นอย่างไร รวมไปถึงพวกเรากันเองด้วย ถ้าไม่รู้เขารู้เราจะรบชนะได้อย่างไร สิ่งทำโครงการทั่วประเทศ ไม่ได้ ต้องดูเฉพาะพื้นที่ กระทรวงสาธารณสุขออกแบบ สถานีนอนามัยเหมือนกันทั่วประเทศ บางครั้งก็ไม่ดีนัก

ข้อที่ ๖ ทำงานแบบองค์รวม

โดยคิดความเชื่อมโยง ทรงมองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและมีแนวโน้มทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง องค์รวม <-----> ครบวงจรเชื่อมโยง “เด็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาว” เป็นคำพูดที่ฟังแล้วโอเวอร์ไปหน่อย แต่ก็จริง ทุกสิ่งล้วนเกี่ยวพันกัน แยกออกจากกันโดยเด็ดขาดมิได้

ข้อที่ ๗ ไม่ติดตำรา

ความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด บางครั้งเรายึดทฤษฎีจนเกินไปทำอะไรไม่ได้เลย สิ่งที่เราทำ บางครั้งต้องโอบอ้อมต่อสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม จิตวิทยาด้วย

ข้อที่ ๘ ประหยัด

เรื่องง่ายได้ประโยชน์สูงสุด ทำได้เอง หาได้เองในท้องถิ่น ใช้เทคโนโลยีเรียบง่าย เช่น ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก ปลอ่ยให้ขึ้นเอง บางครั้งมีพิธีกรรมใหญ่โตผู้ยิ่งใหญ่ทำพิธีปลูกป่าโดยนำรถไถไปไถที่ให้เรียบเพื่อปลูกป่า โดยทำลายต้นไม้ไปมากมาย นำตลก เรื่องเช่นนี้ยังมีในสังคมไทยมากมาย กรอบแนวคิด Input ----> Process ----> Output ประหยัด เรียบง่าย ประโยชน์สูงสุด

ข้อที่ ๙ ทำให้ง่าย

ทำอะไรให้ง่ายๆ ทำให้ชีวิตง่าย โปรดรับสิ่งทำสิ่งยากๆ ให้กลายเป็น สิ่งที่ง่าย ๆ นักข่าวชาวฝรั่งเศสถามพระองค์ว่า พระองค์ทรงงานแบบใด ท่านตรัสตอบเป็นภาษาฝรั่งเศสว่า “ซิมพลิฟิเย่” ซึ่งภาษาอังกฤษแปลว่า ซิมพลิฟาย(simplify) ภาษาไทยแปลว่า ทำให้ง่าย คนส่วนใหญ่ชวนทำสิ่งง่าย ๆ ให้เป็นสิ่งที่ยากๆ ผมบอกเจ้าหน้าที่งานยาเสพติดว่า ถ้าใครโทรศัพท์มาขอความช่วยเหลือ ให้ถามเขาคำแรกว่า “คุณจะให้ผมไปหาคุณหรือคุณจะมาหาผมเดี๋ยวนี้”

ข้อที่ ๑๐ การมีส่วนร่วม

เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น หัดทำใจให้หนักแน่น รับฟังความคิดเห็น การรับฟังคือการเก็บความคิด เราจะประมวลความคิดเพื่อมาใช้ประโยชน์

ข้อ ๑๑ ต้องยึดประโยชน์ส่วนรวม

จากพระราชดำรัส ใครต่อใครชอบบอกให้นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม ให้ส่วนรวมคือการช่วยตัวเองด้วย เพราะเมื่อส่วนรวมได้ประโยชน์ เราเองก็ได้ประโยชน์ การช่วยกันแก้ปัญหาเสพติด ส่วนรวมได้ประโยชน์ ลูกหลานเราก็ปลอดภัยจากยาเสพติดด้วยประเทศชาติอยู่ไม่ได้ อย่าหวังเลยว่าเราจะอยู่ได้

ข้อที่ ๑๒ บริการที่จุดเดียว

วันนี้เราพูด วันสตอปเซอร์วิส แต่ในหลวงตรัสไว้เกิน ๒๐ปีมาแล้ว ศูนย์ศึกษาพัฒนา ๖ แห่งทั่วประเทศให้บริการจุดเดียวมากกว่า ๒๐ ปี ใครทันสมัยกันแน่

ข้อที่ ๑๓ ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

มองธรรมชาติให้ออก กักน้ำตามลำธาร ช่วยให้ป่าสมบูรณ์ช่วยให้ ชาวเขามืออาชีพ เราก็จะลดปัญหาเสพติดลงไป การช่วยดูแลผู้ติดยา เขาจะไม่กลับไปเสพยา และสามารถกลับมาช่วยเราอีกแรง ทำให้ได้แนวร่วมเพิ่มขึ้นอยู่แบบสมดุล ซึ่งการจะมองปัญหาออกต้องมีใจว่าง ไม่ลำเอียง ต้องมีจิตอันพิสุทธิ์

ข้อที่ ๑๔ ใช้ธรรมปราบอธรรม

เอาผักตบชวาที่เป็นปัญหาของเราในประเทศ มากำจัดน้ำเสียเอา
ปัญหามาช่วยขจัดปัญหา เอาปัญหายาเสพติด มาช่วยพัฒนาธรรม จริยธรรม
ของคนไทยกันดีกว่าแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองควรจะมีเฟื่องฟูได้แล้ว

ข้อที่ ๑๕ ปลุกป่าในใจคน

ต้องปลุกป่าที่จิตสำนึกก่อน ต้องให้เห็นคุณค่าก่อนที่จะลงมือทำการ
ดูแลปัญหายาเสพติด ถ้าคน ทำหน้าที่นี้ยังทำเพราะเป็นหน้าที่งานสำเร็จ
ได้ยาก แต่ถ้าทำด้วยความตั้งใจที่ได้ช่วยลูกเขาให้กลับคืนสู่อ้อมอกพ่อแม่
ได้เพียงหนึ่งคน ซึ่งคุ้มค่ากว่าได้เงินทองเป็นล้าน แสดงว่าพลังต่อสู้กับยาเสพติด
ได้เกิดขึ้นในใจของท่านแล้ว จงปลุกสิงโตทองคำในหัวใจให้ตื่นขึ้นมาให้ได้ก่อน

ข้อที่ ๑๖ ขาดทุนคือกำไร

อย่ามองที่กำไรขาดทุนที่เป็นตัวเงินมากจนเกินไป บางครั้งเราได้กำไร
จากการขาดทุน ลงทุนมหาศาล ได้ธรรมชาติกลับคืนมา ลงทุนมหาศาล ได้ลูก
คืนมา ลงทุนมหาศาล ได้คนดี ๆ กลับมา ลงทุนมหาศาล ได้ความรู้ไว้คอยช่วยเหลือ

ข้อที่ ๑๗ การพึ่งตนเอง

ในหลวงทรงสอนให้พวกเราพึ่งตนเอง เพราะสังคมบริโภคจะเป็น
ทาสของผู้ผลิต การพึ่งตนเองได้ทำให้ไม่ต้องเป็นทาสใคร เมื่อแก้ปัญหาเฉพาะ
หน้าแล้วพยายามพึ่งตนเองให้ได้

ข้อที่ ๑๘ พออยู่พอกิน

พออยู่พอกินก่อน แล้วค่อยพัฒนาเราขอให้บำบัดให้ได้
ก่อน==> ประดับประคอง==>เป็นที่ปรึกษา==>เป็นผู้ช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป

ข้อที่ ๑๙ เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นแนวทางการต่อสู้ รับมือความเปลี่ยนแปลงของโลก การจัดการ
กับปัญหายาเสพติดต้องคำนึงถึงเรื่องความพอดีให้ดีโดยอาศัยหลักเศรษฐกิจ
พอเพียง

ข้อที่ ๒๐ ความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจต่อกัน

คนที่มีความรู้มาก แต่โง่ง สู้คนที่ไม่เก่ง แต่ดีไม่ได้ วีรบุรุษ วีรสตรี คือคุณธรรมที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น พวกเราที่ทำงานยาเสพติด คือ วีรบุรุษ วีรสตรีผู้หนึ่ง

ข้อที่ ๒๑ ทำงานอย่างมีความสุข

“ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ ฉันมีแต่ความสุขที่ร่วมกันในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นเท่านั้น” ทำอะไรต้องมีความสุขด้วย เพราะศึกครั้งนี้ ยาวนาน ถ้าเราทำอย่างไม่มีความสุขจะแพ้ แต่ถ้าเรามีความสุข เราจะชนะ เพียงแต่คนทำงานเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีความสุข สนุกกับการทำงานเพียงเท่านั้น ถือว่าเราชนะแล้ว

ข้อที่ ๒๒ ความเพียร

กว่า ๖๐ ปีที่ทรงงาน ในหลวงไม่เคยทรงทอดทิ้ง ไม่มีการลาพักร้อนหยุดงานสักเวลาเดียว

ข้อที่ ๒๓ รู้ รัก สามัคคี

คิดเพื่องาน

รู้ = ต้องรู้ปัจจัย รู้ปัญหา รู้ทางออกของปัญหา

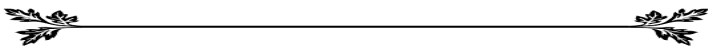
รัก = เมื่อรู้แล้ว ต้องเกิดความอยากในทางที่ดีก่อนคือฉันตระเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ภูมิใจ อยากทำ

สามัคคี = ลงมือปฏิบัติ ต้องร่วมมือเพื่อเกิดพลังแยกกันไร้ค่า รวมกันไร้เทียมทาน คิดเพื่อตัวเราเอง

รู้ = รู้จักทุกคนทั้งหน้าที่การงาน ชีวิต ครอบครัวทำอะไร จึงจะรู้จักให้ได้ดี รู้จุดอ่อน จุดแข็งโดยเฉพาะผู้บังคับบัญชา

รัก = เน้นความดี ใส่ใจกันและกัน มองกันในแง่ดี

สามัคคี = จึงจะเกิด

ปัจจัยขับเคลื่อนวาระกรมการพัฒนาชุมชน ปี ๒๕๖๐

การพัฒนาอาชีพครัวเรือน

ปัจจัยขับเคลื่อน : ๑ การพัฒนาอาชีพครัวเรือน

แนวคิด

คนในชุมชนต้องได้รับการพัฒนาอาชีพ โดยเน้นให้ผู้นำสมาชิกชุมชนซึ่งเป็นปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ (ชาวบ้านสอนชาวบ้าน) และให้การแนะนำช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อให้ครัวเรือน มีอาชีพมีรายได้ที่สามารถดำรงชีวิตที่พอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของมาตรฐานการพัฒนาชุมชน

มาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) คือ เครื่องมือส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนสู่ผู้นำคุณภาพ และการพัฒนามาตรฐานในการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพของกลุ่ม องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน ภายใต้หลักคิด คือ ๑) การมีส่วนร่วมของชุมชน ชุมชนเป็นเจ้าของ ประชาชนเป็นผู้รับประโยชน์ ๒) ชุมชนมีความสมัครใจในการพัฒนาตนเอง ๓) กระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง ๔) ความยืดหยุ่น สอดคล้องเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ชุมชน ๕) ความร่วมมือและยอมรับเป็นเครื่องมือเชื่อมประสานบูรณาการงานของภาคีการพัฒนา

มาตรฐาน หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องเป็นหลักสำคัญเทียบกำหนด หรือข้อกำหนดรายการสำหรับอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ

มาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) หมายถึง ข้อกำหนดรายการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ที่ถือเป็นหลักสำหรับเทียบกำหนด เกี่ยวกับคุณภาพการพัฒนาของชุมชน ใน ๔ มาตรฐาน ได้แก่

๑. มาตรฐานผู้นำชุมชน
๒. มาตรฐานกลุ่มองค์กรชุมชน
๓. มาตรฐานเครือข่ายองค์กรชุมชน
๔. มาตรฐานชุมชน

หลักการสำคัญของมาตรฐานการพัฒนาชุมชน

- ๑) ความเป็นมาตรฐานเดียว ที่ตรงกันในทุกจังหวัดทั่วประเทศ
- ๒) ชุมชนมีความพร้อมและสมัครใจในการพัฒนาตนเอง
- ๓) กระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองด้วยเครื่องมือต่างๆ
- ๔) การมีส่วนร่วม และเชื่อมประสานการทำงานการพัฒนาศักยภาพชุมชน
- ๕) ความร่วมมือและยอมรับ ของภาคีการพัฒนา

กลุ่มเป้าหมาย

ในการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน จะให้บริการครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ๔ ประเภท ดังนี้

๑. ผู้นำชุมชน (รายบุคคล)
๒. กลุ่มองค์กรชุมชน
๓. เครือข่ายองค์กรชุมชน
๔. ชุมชน

ประโยชน์ของระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน

- ๑) **ผู้นำชุมชน** รู้จักตนเอง เกิดกระบวนการเรียนรู้ มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างมีทิศทาง และต่อเนื่อง จนมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการสูงขึ้นในระดับมาตรฐานและได้รับการยอมรับจากสังคม
- ๒) **กลุ่มองค์กรชุมชน** รู้จักตนเอง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม/องค์กร มีการพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม/องค์กร และสมาชิก อย่างมีทิศทาง และต่อเนื่องจนมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการสูงขึ้นในระดับมาตรฐาน
- ๓) **เครือข่ายองค์กรชุมชน** รู้จักตนเอง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสานการทำงานภายในและระหว่างเครือข่าย มีการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายอย่างมีทิศทางและต่อเนื่อง จนมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการสูงขึ้นในระดับมาตรฐาน
- ๔) **ชุมชน** เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาตนเองอย่างมีทิศทาง มีช่องทางสะท้อนปัญหา ความต้องการ สามารถบริหารจัดการชุมชน โดยใช้ทุนทางสังคมของชุมชน และประสานการสนับสนุนจากภาคีการพัฒนาอย่างเหมาะสมจนมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการสูงขึ้นในระดับมาตรฐาน นำไปสู่ความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้
- ๕) **ภาคีการพัฒนา** มีเครื่องมือเชื่อมประสานการทำงานการพัฒนาศักยภาพชุมชน ที่มีกลไกในชุมชนและตัวชุมชนเป็นศูนย์กลาง สามารถลดความซ้ำซ้อน เพิ่มความคุ้มค่า ในการทำงานตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

**การพัฒนาผู้นำสัมมาชีพชุมชน
ด้วยระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน**

ความสำคัญของการพัฒนาผู้นำสัมมาชีพด้วยระบบ มาตรฐานการพัฒนาชุมชน

กรมฯ ได้จัดสรรงบประมาณประจำปี ๒๕๖๐ ในการพัฒนาผู้นำสัมมาชีพชุมชนระดับตำบลด้วยระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน โดยให้จังหวัดดำเนินการ ๒ กิจกรรม คือ

- ๑) การพัฒนาผู้นำสัมมาชีพชุมชนระดับตำบลด้วยระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนแก่ผู้นำสัมมาชีพชุมชนระดับตำบลที่สมัครและได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน
- ๒) การประเมินมาตรฐานผู้นำสัมมาชีพชุมชนระดับตำบล โดยการประชุมคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนในระดับจังหวัด เพื่อสร้างความเข้าใจในการประเมินผลและรับรองมาตรฐานแก่กลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมาย

- ๑) คัดเลือกผู้นำสัมมาชีพชุมชนที่ผ่านหลักสูตรผู้นำสัมมาชีพชุมชนจากกรมฯ เฉลี่ยตำบลละ ๑ คน (กรณีตำบลที่ไม่มีผู้นำสัมมาชีพชุมชนให้คัดเลือกจากตำบลที่มีผู้นำสัมมาชีพชุมชนได้มากกว่า ๑ คน)
- ๒) ให้ดำเนินการทุกอำเภอ โดยยึดจำนวนเป้าหมายตามจำนวนตำบลที่มีการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล ประจำปี ๒๕๖๐ (๖,๐๙๕ คน)

ความหมายของ “สัมมาชีพ”

สัมมาชีพ คือ อาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และมีรายได้มากกว่ารายจ่าย เป็นความพยายามที่จะปรับจากการทำมาหากินเป็นการทำมาค้าขาย โดยไม่ได้เอากำไรสูงสุดเป็นตัวตั้ง หรือเป็นเป้าหมายสุดท้าย และต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมทางสังคม กล่าวคือ ความสุขของตนและคนทำงาน รวมถึงประโยชน์ของผู้บริโภค และผู้รับบริการเป็นหลัก

ที่มา : แนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ความหมายของ “สัมมาชีพชุมชน”

ชุมชนที่มีการประกอบอาชีพโดยชอบ ซึ่งมีรายได้มากกว่ารายจ่าย โดยลดการเบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ต้องมีความสอดคล้องกับวิถีของชุมชนเพื่อความมุ่งหมายในการสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชน

ที่มา : มุลินธิสัมมาชีพชุมชน

ความหมายของ “วิทยากรสัมมาชีพชุมชน”

ปราชญ์ชุมชนที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตร
“วิทยากรผู้นำสัมมาชีพ” จากศูนย์ศึกษาและพัฒนา
ชุมชน สถาบันการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน

ที่มา : แนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ความหมายของ “ผู้นำสัมมาชีพชุมชนระดับตำบล”

“วิทยากรสัมมาชีพชุมชน” ที่ผ่านการพัฒนาตามระบบ
มาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ตำบลละ ๑-๒ คน

ที่มา : แนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

แนวทางการพัฒนาผู้นำสัมมาชีพชุมชนด้วยระบบ มาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

การดำเนินงานพัฒนาผู้นำสัมมาชีพชุมชนด้วยระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ผู้นำสัมมาชีพชุมชนจะต้องดำเนินการสำรวจเพื่อค้นพบตัวเอง วิเคราะห์ ประเมินว่ามีความพร้อมสามารถจะพัฒนาตนเอง จากฐานที่มีอยู่ ไปสู่นาคตที่ดีกว่า ลงมือปฏิบัติจนมีความรู้เกิดทักษะบรรลุผลสำเร็จได้ รับการรับรองมาตรฐาน รักษามาตรฐานนั้นไว้ตลอดไป และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ตารางแสดงขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนาผู้นำสมาชิกชุมชนด้วยระบบ มชช.

ช่วง	ขั้นตอน	กิจกรรม	เนื้อหา	ระยะเวลา
ก่อน	เตรียมการ	ประชา- สัมพันธ์	จังหวัด/อำเภอดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้นำ สมาชิกชุมชนรู้จัก เข้าใจ เบื้องต้นในระบบมาตรฐาน การพัฒนาชุมชน (ต้อง กระตุ้นให้เห็นประโยชน์ และอยากสมัครเข้ารับการ รับรอง)	ต.ค – ธ.ค.
		รับสมัคร	-จังหวัด/อำเภอ กำหนด วันรับสมัคร -อำเภอเปิดรับสมัครผู้นำ สมาชิกที่มีความพร้อม และสมัครใจเข้าร่วม	ต.ค.-ธ.ค.
		คัดเลือก	จังหวัด/อำเภอ ดำเนินการ คัดเลือกผู้นำสมาชิก ชุมชนที่สมัคร เป้าหมาย ตามจำนวนตำบลที่มี การบูรณาการแผนชุมชน ระดับตำบล ปี ๒๕๖๐ ของจังหวัด/อำเภอ	ต.ค.-ธ.ค.
ระหว่าง	สร้าง ความรู้	จัดประชุม เชิงปฏิบัติ การ	จังหวัดจัดประชุม เชิงปฏิบัติการเพื่อสร้าง กระบวนการเรียนรู้ระบบ มาตรฐานการพัฒนาชุมชน แก่ผู้นำสมาชิกชุมชน ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ ระบบ มชช.	ม.ค.- มี.ค.

ตารางแสดงขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนาผู้นำสัมมาชีพชุมชนด้วยระบบ มชช.

ช่วง	ขั้นตอน	กิจกรรม	เนื้อหา	ระยะเวลา
ระหว่าง	สร้าง ความรู้	จัดทำ แผนพัฒนา	ผู้นำสัมมาชีพชุมชน วิเคราะห์ตนเองเทียบกับ ตัวบ่งชี้แล้วจัดทำแผนใน การพัฒนาตนเอง จัดเก็บ หลักฐาน และเขียน เอกสารรายงานไปจนถึง วันที่ตรวจประเมินและเข้า รับการรับรองมาตรฐาน โดยมีทีมพี่เลี้ยงช่วยเหลือ สนับสนุน	ม.ค.- มี.ค.
ระหว่าง	ดำเนิน การ	ลงมือ พัฒนา ตนเอง	ผู้นำสัมมาชีพชุมชน ดำเนินการตามแนวทาง/ กิจกรรมการพัฒนาตนเอง ตามแผนพัฒนา โดย ดำเนินการด้วยตนเอง ขอ ความร่วมมือ และรับการ สนับสนุนจากหน่วยงาน ภาคีอื่น ๆ โดยมีทีมพี่เลี้ยง ช่วยเหลือสนับสนุน	ม.ค.- ก.ค.
		เขียน เอกสาร รายงานผล	ผู้นำสัมมาชีพชุมชนเขียน เอกสารรายงานผลการ พัฒนาตนเองตามแผน พัฒนาเป็นระยะ ๆ โดยมี ทีมพี่เลี้ยงช่วยเหลือ สนับสนุน	ม.ค.- ก.ค.

ตารางแสดงขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนาผู้นำสมาชิกชุมชนด้วยระบบ มชช.

ช่วง	ขั้นตอน	กิจกรรม	เนื้อหา	ระยะเวลา
ระหว่าง	ดำเนินการ	จัดเก็บหลักฐาน	ผู้นำสมาชิกชุมชนจัดเก็บหลักฐาน ภาพถ่าย ฯลฯ ในการพัฒนาตนเองตามแผนพัฒนา โดยมีทีมพี่เลี้ยงช่วยเหลือสนับสนุน	ม.ค. – ก.ค.
		- การประเมินความก้าวหน้า - ติดตามและทบทวนแผนพัฒนาตนเอง	- ผู้นำสมาชิกชุมชนดำเนินการประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเองเป็นช่วง ๆ โดยมีทีมพี่เลี้ยงช่วยเหลือสนับสนุน - จังหวัดจัดประชุมผู้นำสมาชิกชุมชนระหว่างการพัฒนาตนเอง เพื่อติดตามความก้าวหน้า และทบทวนแผนพัฒนาตนเอง	ม.ค. – ก.ค. มี.ค. – เม.ย.
	ประเมินรับรอง	ตรวจประเมิน	คณะกรรมการประเมินฯ ติดตามผลการพัฒนาตนเอง และตรวจประเมินผู้นำสมาชิกชุมชนตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดในทุกองค์ประกอบและสรุปให้ความเห็นแก่คณะกรรมการรับรองฯ	ก.ค. – ส.ค.
		รับรองมาตรฐาน	คณะกรรมการรับรองฯ พิจารณาเอกสารรายงาน/หลักฐานต่าง ๆ และสรุปความเห็นของคณะกรรมการประเมินฯ เพื่อรับรองมาตรฐานฯ	ส.ค. – ก.ย.

ตารางแสดงขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนาผู้นำสัมมาชีพชุมชนด้วยระบบ มชช.

ช่วง	ขั้นตอน	กิจกรรม	เนื้อหา	ระยะเวลา
หลัง	ประกาศ เชิดชู	ประกาศ รับรอง	จังหวัดจัดทำประกาศรับรอง มาตรฐานการพัฒนาชุมชน ประจำปี	ก.ย.
		มอบ ประกาศ เกียรติคุณ	จังหวัดจัดทำใบประกาศ เกียรติคุณรับรองมาตรฐานให้ กลุ่มเป้าหมาย (ใช้โลโก้ มชช.)	ก.ย.
		ให้รางวัลฯ	กรม/จังหวัด จัดหารูปแบบ รางวัลให้แก่ผู้ผ่านการรับรอง มาตรฐาน	ก.ย.
		ถอด บทเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - จังหวัดจัดทำฐานข้อมูล และถอดบทเรียนผู้ผ่าน การรับรองมาตรฐานเพื่อ เผยแพร่ความรู้สู่ประชา- สัมพันธ์และสร้างเครือข่าย ในการพัฒนาชุมชน - จังหวัดคัดเลือกผู้นำสัมมาชีพ ที่ผ่านการรับรองของจังหวัด ที่โดดเด่นเป็นตัวอย่างในการ ติดตามประชาสัมพันธ์ จังหวัดละ ๑ คน พร้อม จัดทำรายละเอียดส่งให้ กรมฯ 	ก.ย.

คุณลักษณะของมาตรฐานผู้นำสัมมาชีพชุมชนระดับ ตำบล

ลักษณะความมีมาตรฐานของผู้นำสัมมาชีพชุมชนตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย “ด้าน” กับ “องค์ประกอบ” (๓X๓) ที่แสดงถึงคุณลักษณะที่ดี ชีตความสามารถในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สะท้อนภาวะผู้นำและขีดความสามารถของผู้นำสัมมาชีพชุมชน โดยผู้นำสัมมาชีพชุมชน จะได้รับการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องพัฒนาตนเองผ่านทุกตัวบ่งชี้มาตรฐานในทุกด้าน ทุกองค์ประกอบ

มาตรฐานผู้นำสัมมาชีพชุมชนตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน แบ่งเป็นการแสดงภาวะผู้นำ ๓ ด้าน ซึ่งแต่ละด้านจะมีองค์ประกอบ ๓ องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้แตกต่างกันไป จำนวน ๑๐ ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานผู้นำสัมมาชีพชุมชนระดับตำบล ด้านบริหารตนเอง

ด้านบริหารตนเอง

บุคลิกภาพ

- มีสุขภาพดี แต่งกายเหมาะสม และมีทักษะในการพูด

การพัฒนาความรู้ ความสามารถ ด้านอาชีพ

- มีการเรียนรู้และจัดการความรู้ด้วยตนเอง และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับคนในชุมชนได้

เป็นครอบครัว วิถีพอเพียง

- มีการพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานผู้นำสัมมาชีพชุมชนระดับตำบล ด้านบริหารสังคม

ด้านบริหารงาน

แผนงาน โครงการ

- มีแผนปฏิบัติงานของตนเองในการส่งเสริมอาชีพของครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน และกลุ่มอาชีพ

การปฏิบัติตาม แผน

- ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน มีอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ และมีการรวมกลุ่มอาชีพ

การสร้าง ทีมงาน

- มีที่มหาวิทยาลัยสัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน/ตำบล ที่สามารถสนับสนุนครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนได้

มาตรฐานผู้นำสัมมาชีพชุมชนระดับตำบล ด้านบริหารงาน

ด้านบริหารสังคม

มนุษยสัมพันธ์

- มีการปรับตัวเข้ากับสังคม และสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม
- มีความเอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ เกื้อกูลต่อบุคคลอื่น และเป็นที่ยอมรับจากสังคม

การประสานงานที่ดี

- มีทักษะในการประสานงาน และสามารถบูรณาการทำงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้

เป็นที่พึ่งของคนในชุมชน

- สามารถให้คำปรึกษา แนะนำ และให้กำลังใจ ครั้วเรือนสัมมาชีพชุมชนในการประกอบอาชีพได้

กระบวนการดำเนินงานพัฒนาผู้นำสัมมาชีพชุมชนตามระบบ มาตรฐานผู้นำสัมมาชีพชุมชน

๑. เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ

โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนแก่ผู้นำสัมมาชีพชุมชนที่สมัครและได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนในไตรมาสที่ ๒ จำนวน ๑ ครั้ง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน สามารถพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง โดยสามารถวิเคราะห์วางแผนด้านการบริหารตนเอง ด้านการบริหารสังคม และด้านการบริหารงาน

๒. ประเมินสถานภาพตนเองเบื้องต้น หลังจากผู้นำสัมมาชีพ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนแล้ว ผู้นำสัมมาชีพชุมชนร่วมกับทีมพี่เลี้ยง เปรียบเคียงคุณลักษณะของตนเอง ตามคุณลักษณะของผู้นำสัมมาชีพชุมชน ที่มีมาตรฐาน ซึ่งมี ๓ ด้าน ๙ องค์ประกอบ ๑๐ ตัวบ่งชี้ เพื่อค้นหาคุณลักษณะที่ผู้นำสัมมาชีพชุมชนดำเนินการเป็นวิถีชีวิต เป็นกิจวัตรประจำสม่ำเสมออยู่แล้ว และคุณลักษณะที่ผู้นำสัมมาชีพชุมชนยังพัฒนาไม่ได้ตามระดับมาตรฐานผู้นำสัมมาชีพชุมชนที่กำหนดไว้ และจะต้องดำเนินการพัฒนาตนเองต่อไป โดยมาตรฐานผู้นำสัมมาชีพชุมชน มีดังนี้

มาตรฐานผู้นำสัมมาชีพชุมชน มีดังนี้

ด้านบริหารตนเอง มี ๓ องค์ประกอบ

- ๑) บุคลิกภาพ มีตัวบ่งชี้ คือ
 - ◆ มีสุขภาพดี แต่งกายเหมาะสมและมีทักษะในการพูด
- ๒) การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านอาชีพ
 - ◆ มีการเรียนรู้ จัดการความรู้ด้วยตนเอง และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับคนในชุมชนได้
- ๓) เป็นครอบครัววิถีพอเพียง
 - ◆ มีการพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านบริหารสังคม มี ๓ องค์ประกอบ

- ๑) มนุษยสัมพันธ์ มีตัวบ่งชี้ คือ
 - ◆ มีการปรับตัวเข้ากับสังคมและสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม
 - ◆ มีความเอื้ออาทร จิตสาธารณะ เกื้อกูลต่อบุคคลอื่น และเป็นที่ยอมรับจากสังคม
- ๒) การประสานงานที่ดี มีตัวบ่งชี้ คือ
 - ◆ มีทักษะในการประสานงาน และสามารถบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้
- ๓) เป็นที่พึ่งของคนในชุมชน
 - ◆ สามารถให้คำปรึกษาแนะนำ และให้กำลังใจครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนในการประกอบอาชีพได้

ด้านบริหารงาน มี ๓ องค์ประกอบ

- ๑) แผนงาน โครงการ มีตัวบ่งชี้ คือ
 - ◆ มีแผนปฏิบัติงานของตนเองในการส่งเสริมอาชีพของครัวเรือน
สัมมาชีพชุมชนและกลุ่มอาชีพ
- ๒) การปฏิบัติตามแผน มีตัวบ่งชี้ คือ
 - ◆ ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน มีอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ และมีการ
รวมกลุ่มอาชีพ
- ๓) การสร้างทีมงาน มีตัวบ่งชี้ คือ
 - ◆ มีทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน/ตำบล ที่สามารถ
สนับสนุนครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนได้

๓. จัดทำแผนพัฒนาตนเอง ผู้นำสัมมาชีพชุมชนร่วมกับทีมพี่เลี้ยง ที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน นำคุณลักษณะด้านองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ต่าง ๆ มาวางแผนการพัฒนาตนเอง (ประกอบด้วยแผนการรักษาสถานภาพในตัวบ่งชี้ที่มีมาตรฐานแล้ว และแผนการพัฒนาตนเองในตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้มาตรฐานจะต้องดำเนินการพัฒนา) โดยกำหนดรูปแบบวิธีการพัฒนา (เป็นการหาแนวทาง/กิจกรรมการพัฒนาตนเอง มีทั้งการดำเนินการด้วยตนเอง และส่วนที่ขอความร่วมมือและรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีอื่น ๆ) การเขียนเอกสารรายงานผล การจัดเก็บหลักฐานฯ และการประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง ตามระยะเวลาที่มีอยู่อย่างละเอียด เพื่อให้มีคุณลักษณะที่พร้อมที่จะให้คณะอนุกรรมการตรวจประเมินรับรอง อยู่ในระดับมาตรฐานหรือเหนือกว่าระดับมาตรฐานหรือเหนือกว่ามาตรฐานที่กำหนดเป็นเกณฑ์เดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งทีมพี่เลี้ยงจำเป็นต้องให้ข้อมูลแหล่งที่มาขององค์ความรู้และกิจกรรมในการพัฒนาตนเองที่กว้างขวางครอบคลุม ถ้าแผนดี การไปถึงเป้าหมายย่อมมีประสิทธิภาพทันตามเวลาที่กำหนด

๔. ลงมือพัฒนาตนเอง ผู้นำสมาชิกชุมชน ดำเนินการพัฒนาตนเองตามแผนการพัฒนาตนเองที่จัดทำไว้ โดยหาความรู้และลงมือทำมีทีมพี่เลี้ยงคอยส่งเสริมสนับสนุนให้คำปรึกษาแนะนำ ซึ่งผู้นำสมาชิกชุมชนสามารถที่จะพัฒนาตนเอง ฝึกทักษะ เพิ่มความรู้ได้ด้วยการเข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วมการประชุมสัมมนา เวทีประชาคม ที่มีการจัดดำเนินการขึ้น โดยหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในชุมชน นอกชุมชน นอกจากนี้ ยังสามารถอ่านหนังสือจุลสาร ความรู้ทางวิชาการ เทคนิคต่าง ๆ ดูหนังสือสารคดี ภาพยนตร์ แต่จะต้องมีการสรุปเนื้อหาองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือ ว่าได้อะไร แล้วนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ภารกิจหน้าที่ในชุมชน โดยทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ให้เกิดความเคยชิน การพูดคุยแลกเปลี่ยน ซักถามในเวทีสนทนา เสวนา สนทนากับผู้รู้ การศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ แล้วนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานภารกิจหน้าที่ในชุมชน โดยทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ให้เกิดความเคยชิน ทีมพี่เลี้ยงจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพาผู้นำสมาชิกชุมชนไปเรียนรู้งานในทุกที่ ทุกกิจกรรมตามที่ผู้นำสมาชิกชุมชนร้องขอและคอยกระตุ้นเมื่อหลงลืม ให้กำลังใจเมื่อท้อแท้ ปลุกเร้าให้มุ่งมั่น เพื่อนำไปสู่การปรับใช้ฝึกฝนพัฒนาตนและพัฒนาการทำงานของตนเอง

๕. การเขียนเอกสารรายงาน เมื่อผู้นำสมาชิกได้เริ่มลงมือปฏิบัติตามแผนการพัฒนาตนเองที่จัดทำไว้แล้ว ทีมพี่เลี้ยงควรชี้แนะให้ผู้นำชุมชนมีสมุดจดไว้ และเขียนเป็นเอกสารรายงานผลในการพัฒนาตนเองเป็นระยะ ๆ อย่างปล่อยให้ใช้วิธีจำเพื่อรอไว้เขียนในตอนสุดท้ายก่อนรับการตรวจประเมินรับรอง (จดดีกว่าจำ) โดยทีมพี่เลี้ยงอาจช่วยลงนามเป็นสักขีพยานหรือให้คำแนะนำในแต่ละกิจกรรมหรือช่วงเวลาของการพัฒนาตนเอง ตามแผนที่ผู้นำสมาชิกชุมชนได้วางไว้

๖. การจัดเก็บหลักฐาน โดยผู้นำสัมมาชีพควรทำควบคู่ไปกับการเขียน เอกสาร รายงาน และการลงมือพัฒนาตนเอง ในทุกกิจกรรม ทุกสถานที่ ทุกระยะ กับทุกภาคีการพัฒนา และทุกช่วงเวลาการประเมินตนเอง ผู้นำ สัมมาชีพชุมชนต้องฝึกฝนให้เป็นคนละเอียด รอบคอบ มีสมาธิกับการพัฒนา ตนเอง ยิ่งตัวบ่งชี้ที่เป็นเชิงนามธรรม จะต้องเก็บหลักฐานทุกอย่าง (โดยเฉพาะ ภาพถ่าย) เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม อย่างปล่อยให้ผ่านไป เพราะมีหลาย กิจกรรมที่เราไม่สามารถย้อนกลับไปเก็บเอกสารหลักฐานในอดีตได้อีก

๗. การประเมินความก้าวหน้า ในการพัฒนาตนเอง ตามระยะเวลา ที่กำหนด ผู้นำสัมมาชีพชุมชนไม่ควรวางใจที่จะรอคอยเอาไว้จนถึงช่วงเวลา รับการตรวจประเมินรับรองจากคณะอนุกรรมการฯ แต่ควรจะร่วมกับทีม พี่เลี้ยง และ/หรือขอความร่วมมือกับกลุ่มคนในชุมชน/นอกชุมชน ที่มีโอกาส ได้สัมผัส ร่วมงานกับผู้นำสัมมาชีพ ทั้งที่มีลักษณะเป็นผู้ตาม บุคคลในระดับ เดียวกัน และกลุ่มบุคคล ผู้มีหน้าที่ และองค์ความรู้สูงกว่าตน ได้ช่วยเป็น กระจกสะท้อน ภาพที่สะท้อนจะช่วยชี้ให้เห็นว่าสถานภาพปัจจุบันของผู้นำ สัมมาชีพชุมชนอยู่ในระดับใด การมองอย่างรอบด้าน/หลายมุม ย่อมดีกว่ามอง ด้านเดียว และผลการประเมินความก้าวหน้า ยังช่วยเป็นเอกสารหลักฐาน ยืนยันการพัฒนาตนเองได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งการประเมินความก้าวหน้าในการ พัฒนาตนเองของผู้นำสัมมาชีพชุมชน เป็นช่วง ๆ เช่น ทุกเดือน ทุก ๒ เดือน หรือช่วงตรงกลางระหว่างการพัฒนา จะช่วยให้การดำเนินงานกระชับเดินไป ถูกทาง ตรงตามแผนที่วางไว้ และผ่านการตรวจประเมินรับรองจาก คณะอนุกรรมการฯ ได้อย่างแน่นอน

๘. การตรวจประเมินรับรองมาตรฐาน ก่อนถึงกำหนดเวลาการตรวจประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน ผู้นำสมาคมซีพชุมชนร่วมกับทีมพี่เลี้ยงควรตรวจเช็คคู่มือเอกสารรายงานผลการพัฒนาตนเอง หลักฐานเอกสารต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ก่อน หากถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ จึงนำส่งให้คณะอนุกรรมการฯ พิจารณา สรุปให้เห็นชอบต่อคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด ซึ่งจะใช้วิธีพิจารณาตามคุณลักษณะ ด้านองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ว่า ผ่าน - ไม่ผ่าน

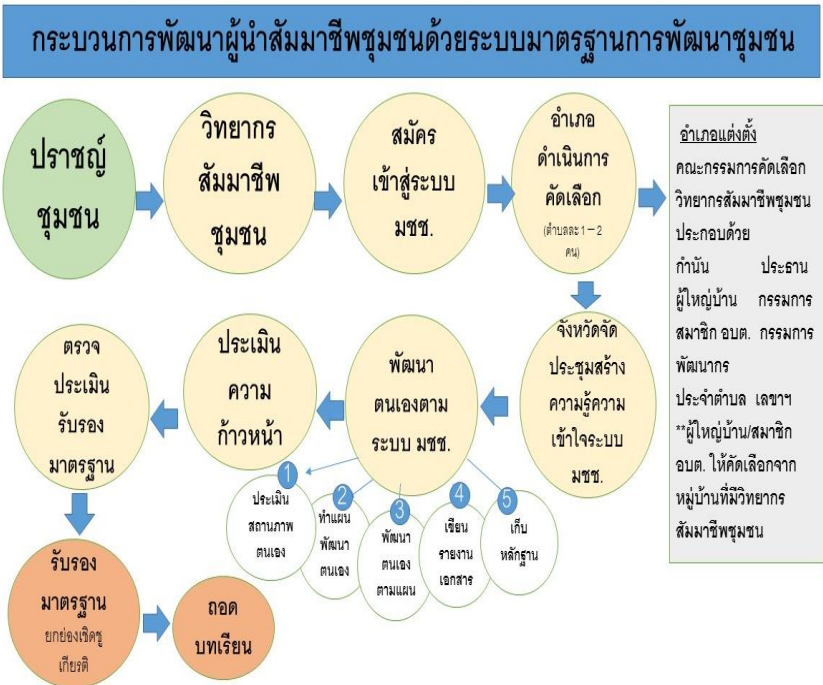
ผ่าน - ทำได้ตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด ครบทุกตัว
ไม่ผ่าน - ทำได้ต่ำกว่าตัวบ่งชี้ที่กำหนด หรือทำได้ไม่ครบทุกตัว

๙. การรับรองมาตรฐาน เมื่อคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาตามคุณลักษณะด้านองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ และเสนอเอกสารรายงาน พร้อมหลักฐานต่าง ๆ รวมทั้งลงนามให้ความเห็นว่า ผ่าน-ไม่ผ่าน ต่อคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด ผู้นำสมาคมซีพชุมชนอาจได้รับเชิญไปชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการพร้อมหลักฐานต่าง ๆ รวมทั้ง สรุปความเห็นของคณะอนุกรรมการฯ ว่า ผ่าน- ไม่ผ่าน แล้วมีมติรับรองเพื่อประกาศรับรองมาตรฐานของผู้นำสมาคมซีพชุมชน และได้รับใบประกาศเกียรติคุณ พร้อมสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ

๑๐. การถอดบทเรียน เมื่อได้รับการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนแล้ว ก็ไม่ได้หมายความว่า เป็นจุดสิ้นสุดของการพัฒนาตนเอง กระบวนการเรียนรู้ด้วยระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนนี้ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ตลอดชีวิต อย่างไรก็ตามการถอดบทเรียน สักต้องค้ำความรู้อัจฉริยะสำเร็จในการพัฒนาตนเองของผู้นำสมาคมซีพชุมชน ปัญหาอุปสรรคที่เข้ามาระหว่างการพัฒนา จะเป็นตัวช่วยให้ผู้นำสมาคมซีพชุมชน รักษามาตรฐานของตนเอง

และปรับปรุงพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีขีดความสามารถสูงขึ้น สามารถบริหารจัดการตน ชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล สร้างชุมชนเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

สรุปกระบวนการพัฒนาผู้นำสัมมาชีพชุมชนด้วยระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

โครงสร้างกลไกการพัฒนาผู้นำสัมมาชีพชุมชนด้วยระบบ มาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.)

การดำเนินงานพัฒนาผู้นำสัมมาชีพชุมชนด้วยระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน มีโครงสร้างองค์กร ประกอบด้วย

๑. คณะอนุกรรมการตรวจประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (จังหวัด/อำเภอ)

๑.๑ ระดับจังหวัด ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและภาคีการพัฒนา จำนวน ๗-๑๕ คน ได้แก่

- พัฒนาการจังหวัด หรือผู้ที่พัฒนาการจังหวัดมอบหมายเป็นประธานฯ
- หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด หรือผู้ที่หัวหน้าส่วนราชการมอบหมาย

เป็นคณะกรรมการฯ

- ภาคีการพัฒนา ภาคเอกชน/ประชาชน ในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

เป็นคณะกรรมการฯ

- หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมฯ สพจ. หรือผู้ที่พัฒนาการจังหวัด

มอบหมายเป็นเลขานุการฯ

- นักวิชาการพัฒนาชุมชน สพจ. ที่พัฒนาการจังหวัดมอบหมาย

เป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ

๑.๒ ระดับอำเภอ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและภาคีการพัฒนา จำนวน ๕-๙ คน ได้แก่

- นายอำเภอ หรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมาย เป็นประธานฯ
- หัวหน้าส่วนราชการในอำเภอ เป็นคณะกรรมการฯ
- ภาคีการพัฒนา ภาคเอกชน/ประชาชน ในอำเภอ เป็นคณะกรรมการฯ
- พัฒนาการอำเภอ เป็นเลขานุการฯ
- เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนใน สพอ. เป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ

มีอำนาจหน้าที่ ในการให้บริการตรวจประเมินให้แก่ผู้สมัครเข้ารับการรับรอง สามารถพัฒนาตนเอง สร้างให้เห็นในการรับรองแก่คณะกรรมการรับรอง มาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด ให้ความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง และบริหารจัดการ เพื่อให้บริการอย่างมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานและสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน/ชุมชน และอื่น ๆ ตาม แนวทางการดำเนินงานด้วยระบบ มชช. 28 เพิ่มเติมเพื่อปรับใช้ได้จากระบบ มชช.เดิม)

๒. คณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด

เป็นคณะกรรมการในระดับจังหวัด ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน และภาคีการพัฒนา จำนวน ๗-๑๕ คน ได้แก่

- รองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานฯ
- หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด ที่เกี่ยวข้อง เป็นคณะกรรมการฯ
- ผู้แทนองค์กรภาคีเครือข่ายพัฒนาชุมชนในจังหวัด เป็นคณะกรรมการฯ
- พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการฯ
- หัวหน้ากลุ่มงาน สพจ. เป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ

มีอำนาจหน้าที่ ในการจัดบริการให้แก่ภาคประชาชนในชุมชน ด้านการตรวจประเมินและการรับรองตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ของผู้นำชุมชน ผู้นำสามัญชน กลุ่มองค์กร ชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน โดยส่งเสริมให้ผู้ได้รับการรับรองมาตรฐานเกิดการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการ และมีการพัฒนาปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง และมีความรวดเร็วในการให้บริการ ประกาศรับรองการพัฒนาตนเอง จัดทำใบประกาศเกียรติคุณรับรองมาตรฐาน ให้กลุ่มเป้าหมาย สรุปบทเรียน จัดทำทะเบียนข้อมูล เอกสารเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์และอื่นๆ ตามความเหมาะสม (ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อปรับใช้ได้จากระบบ มชช.เดิม)

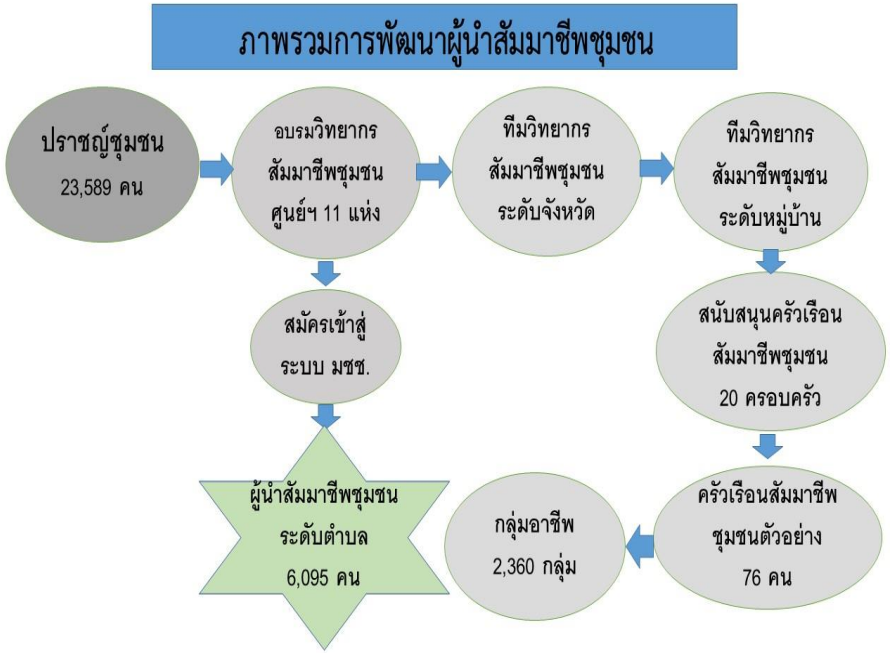
๓. คณะอนุกรรมการอื่นๆ ตามที่จังหวัดเห็นว่ามีความเหมาะสม

ทีมพี่เลี้ยง

นอกเหนือจากคณะกรรมการฯ/คณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าวแล้ว ให้จังหวัดและ/หรืออำเภอ พิจารณาจัดตั้ง ทีมพี่เลี้ยง ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและภาคีการพัฒนา (เช่น ชุดปฏิบัติการประจำตำบล ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถื่น เครือข่ายผู้ผ่าน มชช.) จำนวนตามความเหมาะสม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน สร้างความรู้ความเข้าใจและช่วยเหลือในการพัฒนาตนเองของกลุ่มเป้าหมาย การจัดทำรายงานและการจัดเก็บเอกสารหลักฐานในแต่ละขั้นตอนจนได้รับการรับรองมาตรฐานจากคณะกรรมการฯ

ภาพรวมการพัฒนาผู้นำสมาชิกชุมชน

ภาคผนวก

กรณีตัวอย่างผู้นำชุมชนที่ผ่านระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน

นางณภัทร จาตุรัส คณะกรรมการ ศอช.ต.เหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

นางณภัทร จาตุรัส สมัครเข้าสู่ระบบ มชช. ใน ขณะ ที่ ดำรง ตำแหน่ง เป็น ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ ตำบล เหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม โดยการแนะนำของ เจ้าหน้า ที่ พัฒนาชุมชน และความตั้งใจ ในการที่จะพัฒนาตนเอง รวมถึง ต้องการให้คนในชุมชน และหน่วยงาน

ต่าง ๆ ให้การยอมรับ จึงทำความเข้าใจกระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาตนเองตามระบบ มชช. ให้เข้าใจ โดยมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอคอยเป็นที่ปรึกษา

ความต้องการในการพัฒนาตนเองให้ได้ตามเป้าหมาย เป็นเรื่องที่คุณณภัทรคิดว่ามีความท้าทายมาก ต้องอาศัย “ใจที่มุ่งมั่น” กำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน และ “ยอมรับ” จุดด้อยของตนเอง รวมถึง “เปิดใจ” ที่จะปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น โดยต้องมีการวางแผนในการพัฒนาตนเองที่ชัดเจน ตรงจุด และต้องปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดไว้ปฏิบัติซ้ำ ๆ บ่อย ๆ จนกลายเป็นนิสัย ส่งผลให้คุณณภัทร สามารถพัฒนาตนเองจนได้รับการรับรองให้เป็นผู้นำชุมชนที่ผ่านระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน เมื่อผ่านระบบ มชช. มาแล้วก็ยังคงคิดอยู่เสมอว่า การพัฒนาตนเอง “สามารถพัฒนาได้อีกเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด トラบที่ยังมีลมหายใจ” แม้ว่าจะผ่านระบบมาตรฐานแล้ว

ก็ยังคงต้องรักษามาตรฐาน และต้องสร้างมาตรฐานที่ดีกว่าเดิมให้ตัวเองต่อไปด้วย

การนำแนวทางพัฒนาตนเองตามระบบ มชช. มาใช้แล้วได้ผลประสบความสำเร็จ เกิดขึ้นกับทั้งตัวคุณณภัทร จาตุรัส เอง และผู้นำอื่น ๆ ในชุมชนด้วย เช่น เรื่องภาวะความเป็นผู้นำ ส่งผลให้หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ รวมถึงคนในชุมชน ให้การยอมรับ และให้ความร่วมมือในการทำงาน มีการ

เชื่อมประสานการทำงานมาก ทำให้สามารถบริหารจัดการตนเอง รวมถึงการบริหารงาน กิจกรรม โครงการต่าง ๆ ก็สามารถบริหารจัดการได้ดีส่งผลดีต่อชุมชนของตนเอง นอกจากนี้ยังได้นำแนวทาง มชช. ไปใช้ในการพัฒนาผู้นำชุมชนยุคใหม่ในชุมชน โดยนำตัวชี้วัดแต่ละด้านไปเทียบ แล้วสอนหรือแนะนำ

เขาให้ปรับปรุงตัว และจะดูผลจากพฤติกรรมของเขา เมื่อพัฒนาเขาได้ระดับหนึ่งแล้ว ก็จะชักชวนให้เขานำแนวทาง มชช. ไปใช้ในการพัฒนาตนเองต่อไป

กรณีศึกษา “ พี่สอนน้อง น้องสอนพี่ ” ในการพัฒนาตนเองของกลุ่มเป้าหมาย ที่สมัครเข้าสู่ระบบ มชช. ในประเภทผู้นำชุมชน

นายสัมพันธ์ ศรีสวัสดิ์ ผู้ใหญ่บ้านโสนน้อย หมู่ที่ ๒ ตำบลท่าข้าม
อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

เดิมผู้ใหญ่สัมพันธ์ เป็นคนที่ทำงานเก่ง แต่พูดไม่ค่อยเก่ง และไม่กล้าพูดต่อหน้าชุมชนมากนัก แต่มีจุดเด่นด้านคอมพิวเตอร์ และโซเชียลเน็ตเวิร์ค อาทิ เช่น facebook line ฯ จึงได้เดินเข้ามาสมัครเข้าสู่ระบบ มชช.ในปี ๒๕๕๙

ด้วยตนเอง เพื่ออยากจะพัฒนาตนเองให้มีความรู้เพิ่มขึ้น และต้องการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งเมื่อสมัครเข้ามาแล้ว ก็ได้รุ่นพี่ที่มีทักษะด้านการพูด และกระบวนการคิด อย่างนางนภลัย ทัทมงคล ผู้ใหญ่บ้านหนองปรือ หมู่ที่ ๗ ตำบลผ่านศึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ที่ผ่านระบบ มชช.มาแล้ว ในปี ๒๕๕๘ ให้ปรึกษาหารือ และคำแนะนำในการพัฒนาตนเอง แต่ผู้ใหญ่ นภลัยไม่ค่อยเก่งเรื่องคอมพิวเตอร์ facebook และline ก็ได้ผู้ใหญ่สัมพันธ์ เป็นคนสอนให้ใช้เป็นและคล่องแคล่ว เพราะเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร ให้คำปรึกษาหารือระหว่างกัน รวมถึงทักษะการพูดภาษากัมพูชา เพราะทั้ง ๒ หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านชายแดนคู่ขนานระหว่างไทย(จังหวัดสระแก้ว)กับกัมพูชา (จังหวัดบันเตียเมียนเจย) ซึ่งไทยได้เข้าไปพัฒนาหมู่บ้านในกัมพูชาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยบ้านโสนน้อย เข้าไปพัฒนาบ้านซากะดาน ส่วนบ้านหนองปรือ เข้าไปพัฒนาบ้านตะโบกวิน ของจังหวัดบันเตียเมียนเจย ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่างสองประเทศตามโครงการพัฒนาชุมชนในประเทศเพื่อนบ้าน

การพัฒนาตนเองตามแบบ “พี่สอนน้อง น้องสอนพี่” ส่งผลให้ผู้ใหญ่ ได้ทักษะในการพูด และกระบวนการคิดจากรุ่นพี่ ทำให้มีความมั่นใจและสามารถพูดในที่ชุมชนได้ ส่วนรุ่นพี่ก็มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ ทำให้เกิดการพัฒนาตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตลอดเวลา เพราะการเรียนรู้นั้น ไม่มีจุดสิ้นสุด ระบบ มชช. ก็เช่นกัน ถึงแม้ว่าจะผ่านการรับรองมาแล้ว ก็ยังต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อไป ผู้ที่เข้ามาสมัคร มชช.ต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้ผ่านการรับรองตามเกณฑ์ด้าน องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ และสามารถนำกรณีศึกษา “ พี่สอนน้อง น้องสอนพี่ ” ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการระดับมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับของสังคมได้

กรณีศึกษา นายภัทรดนัย สมศรี

กำนัน ตำบลแสงอรุณ อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

“ถ้าเราพัฒนาตัวเราให้มีมาตรฐาน จะเป็นเครื่องการันตีอย่างดีในการสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น และความยอมรับนับถือให้เกิดขึ้นกับตัวเรา แล้วความสำเร็จทุกอย่างก็จะตามมา”

คำบอกเล่าจากกำนันเอก ที่บอกว่าเส้นทางการทำงานในฐานะผู้นำชุมชนที่ประสบความสำเร็จจนได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย เช่น กำนันแหวนทองคำ รางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ดีเด่นระดับจังหวัด รางวัลหมู่บ้านสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนต้นแบบระดับเขต รางวัลบ้านสวยเมืองสุขดีเด่นระดับจังหวัด/เขต/ภาค รางวัลกองทุนแม่ของแผ่นดินดีเด่นระดับจังหวัด คอช.ต.ดีเด่นระดับจังหวัด และอื่น ๆ อีกหลายรางวัล นอกจากนี้ยังเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เรื่องต่าง ๆ ให้กับคนในชุมชน เช่น เศรษฐกิจพอเพียง กองทุนแม่ของแผ่นดิน รวมถึงการสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กและเยาวชนที่ติดยาเสพติดให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม ซึ่งความสำเร็จที่เกิดขึ้นทั้งหมดในวันนี้ ส่วนหนึ่งมาจากการที่กำนันสมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ทำให้มีโอกาสดำเนินการพัฒนาตนเอง พัฒนาความรู้ความสามารถจากการได้เข้าไปอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เช่น ผู้นำการพัฒนา ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Smart Leader) ทำให้ได้รับการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำ ทั้งในเรื่องบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ การบริหารงาน การบริหารคน ส่งผลให้รู้หลักการ วิธีการในการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน มองสังคมโลกด้วยความเข้าใจ จนมีบุคลิกภาพที่ดี มั่นใจในตัวเอง มีพลังความคิด กล้าตัดสินใจในการบริหารงาน ก่อให้เกิดประโยชน์

กับหน่วยงานและชุมชนสร้างความน่าเชื่อถือ จนทำให้คนในชุมชน ทีมงาน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่ร่วมงานด้วยเกิดการยอมรับนับถือ ให้ความไว้วางใจ ส่งผลลัพธ์ที่ดีทั้งต่อตัวเองและชุมชน และสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้นำ หลาย ๆ คนในชุมชนได้ จึงอยากเชิญชวนผู้นำชุมชนทุกคน ให้มาพัฒนาตนเองด้วยกระบวนการ มชช. แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ผู้นำจะต้องมีใจ และเกิดความต้องการที่อยากจะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง จึงจะทำให้เรา กลายเป็นคนที่มีมาตรฐานได้ในที่สุด แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเราผ่านมาตรฐานแล้ว ก็ไม่ได้หมายความว่า การพัฒนาตัวเองจะสิ้นสุดลง โดยเฉพาะความรู้ เรายังคง ต้องเรียนรู้และปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดเวลาด้วย

กรณีศึกษา นายบุญชอบ ปิ่นทอง

ผู้นำ อช. ตำบลบ่อกระดาน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

การเป็นผู้นำชุมชน มีจุดเริ่มต้นหลังจากเกษียณอายุราชการ ด้วยความที่มีใจรักในการทำงานกับประชาชน จึงมาร่วมทำงานกับชุมชน ทำให้ประชาชนไว้วางใจ เชื่อใจ จนคัดเลือกให้เป็นอาสาพัฒนาชุมชนบ้านหนองบัว หมู่ที่ ๑ และได้รับคัดเลือกจากสมาชิกอาสาพัฒนาชุมชน ให้เป็นผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลบ่อกระดาน และได้รับคำชักชวนจากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอปากท่อ ให้สมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน จึงสนใจและสมัคร เพราะเห็นว่าในยุคปัจจุบัน อะไรๆ ก็ต้องมีมาตรฐาน ถ้าเป็นอาหารก็ต้องมี อย. ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ก็ต้องมี มผช. โรงงานหรือหน่วยงานก็ต้องมี ISO จึงคิดว่าแล้วคนหละ ก็ต้องทำให้มีมาตรฐานด้วยเหมือนกัน จึงตัดสินใจสมัครเข้าพัฒนาตัวเองด้วยระบบ มชช. แล้วศึกษาทำความเข้าใจการเข้าสู่ระบบมาตรฐานงานพัฒนาชุมชนและตัวชีวิตประเภทผู้นำ อย่างละเอียด เรียนรู้การพัฒนาตนเอง จากการไปอบรม แลกเปลี่ยน และศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากหนังสือ อินเทอร์เน็ต

พี่บุญชอบ กล่าวว่า การพัฒนาตนเองตามระบบ มชช. ไม่ได้มีอะไรที่ยุ่งยาก ซับซ้อน เพราะส่วนใหญ่เราก็ปฏิบัติเป็นปกติอยู่แล้ว เกณฑ์ที่ตั้งไว้ก็ไม่มีอะไรยุ่งยาก เพราะเราเป็นคนคิด กำหนดเกณฑ์ของเราเองอยู่แล้ว ที่สำคัญคือเราต้องทำแผนล่วงหน้า ว่าเราจะทำอะไร พัฒนาอะไร สิ่งที่มีแล้วเราก็เพิ่มเติม ถ้าไม่มีเราก็พัฒนาให้มี ทำแผนแล้วเราก็ปฏิบัติให้ได้ตามแผนนั้น ฝึกปฏิบัติให้เป็นนิสัย การพัฒนาตนเอง โดยไม่พึ่งพาผู้อื่น เป็นสิ่งที่ควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง และ ระบบงานมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) เป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาตนเอง

ผลจากการที่ได้จากนาระบบมาตรฐานงานชุมชน (มชช.) มาเป็นแนวทางและเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม และพัฒนางาน มีดังนี้

๑. เป็นคนตรงต่อเวลา
๒. มีบุคลิกภาพที่ดี มีความมั่นใจมากขึ้น
๓. สามารถบริหารจัดการงาน จัดการเวลาของตนเองได้
๔. สามารถสอนแนะคนอื่นได้ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้นำได้
๕. ทำงานอย่างมีสติ ต่อเนื่องและเป็นระบบ
๖. มีเครือข่ายจากการประชุม ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้การทำงานมีแนวร่วมมากขึ้น
๗. ได้รับการยอมรับ และไว้วางใจจากคนในชุมชน
๘. บุคลิกภาพด้านความคิดก่อให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงาน ชุมชน มีพลังความคิด ความเสียสละที่จะทำงานเพื่อส่วนรวมมากขึ้น
๙. ได้รับการสนับสนุนจากคน กลุ่มองค์กรในชุมชน กลุ่มองค์กรภายนอก และหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ทำให้งานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

การพัฒนาตนเอง จนได้รับการยอมรับ และไว้วางใจจากคนในชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้ปัจจุบัน บุญชอบ ปิ่นทอง เป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องทุนชุมชนให้แก่หน่วยงานราชการ ได้แก่ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, สำนักงานพัฒนาชุมชน, และองค์การปกครองส่วนจังหวัด และเป็นวิทยากรการเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดราชบุรีด้วย

เลขที่.....

**ใบสมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน
สำหรับผู้นำสมัครพัฒนาชุมชน**

ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

ข้อมูลส่วนบุคคล

๑. ชื่อ.....นามสกุล.....
วัน/เดือน/ปีเกิด(เช่น ๒๒/๐๙/๒๕๑๘).....อายุ.....ปี
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ความเชี่ยวชาญ/ความสำเร็จในอาชีพ (ให้ระบุเพียงด้านใดด้านหนึ่งตามแบบฟอร์มทะเบียนข้อมูล
ที่มหาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนระดับหมู่บ้านที่รายงานจังหวัด/กรม)
(๑) ภาคการเกษตร (ระบุ).....
(๒) การแปรรูป (OTOP/SME) (ระบุ).....
(๓) การท่องเที่ยวชุมชน (ระบุ).....
(๔) อื่นๆ (ระบุ).....
๔. ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้าน.....เลขที่..... หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....
โทรสาร..... E-mail.....facebook/line.....

หลักฐานการสมัคร

- () สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน () สำเนาทะเบียนบ้าน
- () รายชื่อคณะที่ปรึกษาในการเข้าร่วมโครงการ (ถ้ามี)
- () อื่นๆ เช่น สำเนาหลักฐานการศึกษา สำเนาเกียรติบัตร ฯลฯ ระบุ.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความและเอกสาร / หลักฐานตามที่ระบุข้างต้นเป็นความจริงทุกประการและ
มีความประสงค์จะเข้าร่วมการพัฒนาตนเองตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน

(ลงชื่อ).....ผู้สมัคร

(.....)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

การตรวจสอบหลักฐาน (สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับสมัคร)

- () ครบถ้วน () ไม่ครบถ้วน หลักฐานที่ไม่ครบถ้วน ได้แก่.....

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่ผู้รับสมัคร

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

ตัวอย่างแบบประเมินสถานภาพตนเอง สำหรับผู้นำสมาชิกชุมชน
(ชื่อ - สกุล.....)

ที่	ด้าน/ องค์ประกอบ	ตัว บ่งชี้	อธิบาย ขอบเขตตัว บ่งชี้ที่เป็น รูปธรรมและ จะต้องผ่าน	วิเคราะห์ สถานภาพ ตัวเอง	แนว ทางการ พัฒนา ตนเอง	เอกสาร/ หลักฐาน/ พยาน (ที่ต้อง จัดเก็บ)
	๓X๓		อาจแบ่งเป็น ๕ ระดับ หรือ ๑๐ ระดับ โดยให้ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ กำหนดว่า คุณภาพ ๕ หรือ ๑๐ ระดับ เป็น อย่างไร	วิเคราะห์ว่า ขณะนี้ ตัวเองอยู่ที่ ระดับใด ใน ๑-๒-๓-๔-๕ หรือ ๑-๒- ๓-๔-๕-๖- ๗-๘-๙-๑๐		

หมายเหตุ * การประเมินสถานภาพของตนเองเบื้องต้น หมายถึง การประเมินสถานภาพ
ตนเอง ก่อนวางแผนพัฒนาดตนเองและใช้ประกอบการประเมินผลการพัฒนา
ตนเอง เป็นระยะ ๆ หลังจากพัฒนาดตนเองตามแผนฯ ซึ่งจะเป็นไปตามที่
กลุ่มเป้าหมายกำหนดว่าจะดำเนินการประเมินผลการพัฒนาดตนเองเมื่อใด
เช่น ทุก ๒ เดือน ๑ ครั้ง หรือ ๓ เดือน ๑ ครั้ง เป็นต้น รวมทั้ง ประเมินผล
ครั้งสุดท้ายก่อนเข้ารับการประเมินผลจากอนุกรรมการตรวจประเมินฯ
ระดับจังหวัดหรืออำเภอ

ตัวอย่างแผนการพัฒนาตนเอง สำหรับผู้นำสัมมาชีพชุมชน
(ชื่อ – สกุล.....)

ที่	ด้าน/องค์ประกอบ	แนวทาง/กิจกรรมการพัฒนาตนเอง	ความสามารถในการพัฒนาตนเอง		ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินการ
			พัฒนาด้วยตนเอง (ระบุวิธีการ/กิจกรรมการพัฒนา)	ขอความร่วมมือ/สนับสนุนจากบุคคล/หน่วยงานอื่น (ระบุชื่อบุคคล/หน่วยงาน /เรื่องที่จะขอความร่วมมือ/สนับสนุน)		

- สรุป :**
๑. กิจกรรมที่ต้องดำเนินการพัฒนาด้วยตนเอง จำนวน.....กิจกรรม
 ๒. กิจกรรมที่จะดำเนินการพัฒนาโดยขอความร่วมมือและขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น จำนวน.....กิจกรรม
 ๓. เริ่มพัฒนาตนเองตั้งแต่เดือน.....พ.ศ.....
 ๔. พร้อมขอให้คณะกรรมการตรวจประเมินฯ ดำเนินการประเมินได้ ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

**ตัวอย่างแบบสรุปรประเมินผลสำหรับคณะกรรมการตรวจประเมิน
เพื่อการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน และคณะกรรมการรับรองมาตรฐาน
การพัฒนาชุมชนระดับจังหวัด**

ชื่อผู้รับการประเมิน.....

ผู้นำสมัครพัฒนาชุมชน ตำบลอำเภอ.....จังหวัด.....

ที่	ด้าน/ องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้การ ประเมิน	สรุปรายงานผล/ เอกสารเชิง ประจักษ์		สรุปผลการ ประเมิน		ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
			ครบ	ไม่ครบ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
	รวม ๓ ด้าน ๙ องค์ประกอบ	๑๐ ตัวบ่งชี้					

สรุปผลการตรวจประเมินในภาพรวม

() การประเมินผลการพัฒนาตนเอง จำนวน.....องค์ประกอบ

() ไม่ผ่านการประเมินผลการพัฒนาตนเอง จำนวน..... องค์ประกอบ

ความเห็นของคณะกรรมการตรวจประเมินฯ

() ควรรับรอง () ไม่ควรรับรองเพราะ.....

(ลงชื่อ).....ประธานคณะกรรมการตรวจประเมินฯ
จังหวัด/อำเภอ

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความเห็นของคณะกรรมการรับรองมาตรฐานฯ

() รับรอง () ไม่รับรองเพราะ.....

(ลงชื่อ).....ประธานคณะกรรมการรับรองมาตรฐานฯ จังหวัด

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตัวอย่างประกาศรับรองจังหวัด

ประกาศจังหวัด.....

เรื่อง การรับรองมาตรฐานผู้นำสัมมาชีพชุมชนระดับตำบล
ตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ประจำปี ๒๕๖๐

.....

ตามที่ จังหวัด..... ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้นำสัมมาชีพชุมชน ขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพตนเอง ให้มีความเข้มแข็งอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และมีความยั่งยืน โดยสมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด ได้ประชุมพิจารณาผลการพัฒนาตนเองของผู้นำสัมมาชีพชุมชนที่สมัครและได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนเรียบร้อยแล้ว จังหวัด ฯ จึงขอประกาศรับรองมาตรฐาน ผู้นำสัมมาชีพชุมชน ตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ประจำปี ๒๕๖๐ จำนวนคน ดังนี้

๑. ชื่อ - สกุล.....

ผู้นำสัมมาชีพชุมชนระดับตำบล..... อำเภอ.....

๒. ชื่อ - สกุล.....

ผู้นำสัมมาชีพชุมชนระดับตำบล..... อำเภอ.....

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ. ๒๕๖๐

(.....)

ผู้ว่าราชการจังหวัด.....

แบบรายงานข้อมูลการพัฒนาผู้นำสมาชิกชุมชนด้วยระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ประจำปี 2560
จังหวัด.....

(๑) ที่	(๒) ชื่อผู้นำ สมาชิก ชุมชน	(๓) ความเชี่ยวชาญ/ความสำเร็จด้านอาชีพ				(๔) เลขบัตร ประชาชน	(๕) ที่อยู่				(๖) ผลการ ตรวจ ประเมิน		(๗) ผลการรับรอง		หมายเหตุ
		(๓.๑) การ เกษตร (ระบุ)	(๓.๒) การแปร รูป (OTOP/S ME) (ระบุ)	(๓.๓) การ ท่องเที่ยว โดย ชุมชน (ระบุ)	(๓.๔) อื่น ๆ (ระบุ)		เลขที่	หมู่ ที่	ตำบล	อำเภอ	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	รับรอง	ไม่ รับรอง	
	ผู้สมัครทั้งหมด.....หน่วยนับ หน่วยนับ หน่วยนับ หน่วยนับ หน่วย นับ		ผู้ผ่านการประเมิน.....หน่วยนับ ผู้ผ่านการรับรองผล.....หน่วยนับ			 หน่วย นับ หน่วย นับ หน่วยนับ หน่วยนับ	

หมายเหตุ : ให้จังหวัด บันทึกผลในระบบศูนย์ข้อมูลกลาง (DOC) และรายงานผลให้กรมฯ ทราบจำนวน 2 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 รายงานผลผู้สมัครฯ ช่อง (1) – (5) ภายในวันที่ 25 มีนาคม 2560

ครั้งที่ 2 รายงานผลผู้ผ่านการรับรองฯ ช่อง (6) – (7) ภายในวันที่ 15 กันยายน 2560

เหนื่อยก็หยุดสักพัก
หันหลังกลับไปดู
แล้วภูมิใจกับตัวเองสักพัก
กว่าจะมาถึงตรงนี้ ผ่านมาก็ร้ายก็ดีแล้ว

